

Kulturális-közéleti havilap, harminckilencedik évfolyam

2013 augusztus Hónapló

Lángh Júlia: Árvíz és környéke

A Margit híd korlátján sűrűn, szinte fürtökben lógnak az emberek, bámulják a méltóságteljesen kiterjeszkedő folyót, amint el akarja árasztani a szigetet, és figyelik a gáton serénykedőket, amint védik a természetet a természettől. Ha ezt nevezik katasztrófaturizmusnak, ezt a bámész, fényképező tömeget, akkor nem értem a fölényes ítélkezést. Itt és most nem zavarnak senkit, pusztán csodáló nézői az Eseménynek.

Végre történik valami, ami rémületes ugyan, borzongató, de felemelő is egyben, mert elsöpörve minden egyéb gondot, főleg az ellenséges indulatokat az emberek között, valamilyen egységbe burkol mindannyiunkat; átélhetjük, hogy az alapvető dolgokban nincs különbség köztünk, emberek vagyunk, veszélyeztetett faj, és ez a legfontosabb identitás. Ilyenkor, egy természeti katasztrófa kellős közepén, átérezhetjük, hogy mi is a világban elfoglalt valóságos helyünk és súlyunk. Kicsi. Kicsik vagyunk, az az igazság. Árvíz, földrengés, tűzhányókitörés, erdőtűz: megindul a nagy harc, az ember mitológiai hőssé válik, ahogy küzd a túlélésért a természet vak akarata ellen.

Nem tudom, statisztikailag igaz-e, hogy az utóbbi időben sűrűsödnek az ilyen esetek a bolygón, cunami, tornádó, meteorbecsapódás, égszakadás-földindulás; mindenesetre néha úgy tűnik, a világ általános légkörétől nem idegen némi világvége-hangulat. Meg is van az oka, mert látván látszik, hogy gyorsuló iramban romboljuk a környezetet, sokkal jobban kellene vigyázni közös és egyetlen bolygónkra, amelyet könnyelműen és felelőtlenül elpocsékolunk. Nemcsak az ember védekezik a természet ellen, a Föld is védi magát az ember okozta károk ellen.

Ez eszembe juttatja James Lovelock híres elméletét, a Gaia-hipotézist; nagy bestseller volt a new age közegben, ahol hippikoromban éltem. Röviden összefoglalt lényege kissé gőzösnek tűnik, látványosan hangzó, de valószínűtlen gondolatnak, miszerint a Föld önfenntartó élőlény, élő és élettelen része örökös kölcsönhatásban működik egy nagy, összefüggő rendszert alkotva. És ez így van már hárommilliárd éve.

A Wikipédia így foglalja össze Lovelock definícióját: „Gaia a föld bioszféráját, atmoszféráját, vizeit és földjeit magába foglaló komplex egység; kibernetikai rendszer, mely maga képes a földi élethez szükséges optimális fizikai és kémiai környezetet kialakítani/fenntartani.”

A kémikus Lovelock a NASA megbízásából kutatta az élet esetleges lehetőségét a Marson, és ennek során jutott olyan felismerésekre, amelyek végül a Gaia-hipotézis kidolgozásához vezették. Amikor részletesen elmagyarázza, hihetőnek hangzik, számomra eléggé meggyőző. Érdeemes megnézni Tillmann J. A. interjút Lovelockkal az Ezredvégi beszélgetésekben, a c3 honlapján.

Amikor másnap ismét a Margit hídon mentem át villamossal, esett az eső. Nem álltak ott a katasztrófaturisták. Déli irányban bámultam kifelé, a víz már majdnem a Parlament lábához ért.

Mintha üres lett volna a város, amikor a járdán Pest felől futócipős fiatal lány bukkant fel, nyilván fájlalta, hogy most nem futhat a szigeten. Buda felől kerékpáros fiú gördült be a képbe, egyenes háttal, eleresztett kormányval tekert, a lány mellé érve szélesen égnek emelte két karját és fölnevetett, a lány futás közben visszanevetett rá. Két ismeretlen ismerős, rokon lelkek, akiknek jólesik a szabad mozgás az áradó Duna fölött, esőnek, szélnek kitárt mellkassal. Jó volt látni őket.

Az interneten, stílusosan szólva, Dunát lehetett rekeszteni azzal az óriási mennyiségű képpel és videóval, amit boldog-boldogtalan, hivatásos és civil, föltett a hálóra. Skimboard és wakeboard siklik az alsó rakpart vizén, a sportos fiatal fiúknak kész kihívás ez a víz, nem lehet megállni, hogy rá ne szálljanak a deszkákkal, a közönség a felső rakpartnál összegyűlve néz, tapsol, élvezkedik, aztán jön a közeg, és udvariasan, de egyértelműen leállítja a vircsaftot. Másutt hangyák és giliszták menekülnek, vadállatok futnak riadtan. Evakuálások, homokzsákok, drónok, önkéntesek, polgárőrök, tűzoltók, katonák, foglyok is felügyelet alatt, mindenki jelen, felemelő nemzeti érzés az egységről, döngölőgépek zakatolása, kommentárok drámai hangnemben, minden pártember a gátakon áll, a fotósával együtt, természetesen, kárba ne vesszen a pompás alkalom, amelyben megmutathatják, a szó szoros értelmében, hogy ki a legény a gáton.

Országos társasjáték figyelni, hogyan csinálják nagyjaink, hol követnek el hibát, mert azt előbb-utóbb mindenki elkövet, illetve, másik oldalról, hogyan lehet még jobban a mennybe emelni sokoldalú, emberséges, markos legény vezérünket kockás ingében, dzsekijében, közel a néphez és szembeszállva a veszéllyel, ahogy kell. Vezényel, irányít, rendelkezik, tanácsol, otthon van a gáton, akár egy focipályán.

Az odaadó rajongók bizonyára örömmel és büszkén nézték, ahogyan a kormányfő mindenütt jelen volt és személyesen intézkedett. A józan kívülálló számára erősen súrolta a jó ízlés határát ez a fontoskodás, szinte kisfiús igyekezet a magamutogatásra; én ehhez is értek, saját magam irányítom a védelmi munkákat, mert tudom, hogyan kell. Ezt is tudom. Mint amikor az óvodás előrántja a fakardját, és megvédi a homokvárat. A stáb persze az összes árvízi helyszínre elkísérte (jól jönnek majd ezek a képek kampányidőszakban), ahogyan spontán jelen volt akkor is, a nagy hóveszedelem idején, amikor a vezér az úton fölvette kocsijába a stopposokat.

Sokaknak jut eszébe a március 15-én átélt nagy havazás, méteres hótorlaszaival, tehetetlenül bénázó illetékeseivel és a Belügyminisztérium elképesztő sms-üzenetével arról, hogy ha elfogy a benzin, üljünk át egy másik kocsiba – az emlék megihleti a mémgyártókat. Mobiltelefonok kijelzőit láthatjuk:

Pintér: Ha a háza víz alá kerülne, ússzon át egy másikba!

Segítünk! Ne szálljon ki a csónakból. Ha megtelt vízzel, keressen egy vastag faágat. Wesselényi már úton van!

Segítünk! Ha jön az árvíz, másszon magasra, és veszettül integessen! Belügyminisztérium.

Ha a nevetségesség tényleg ölne, mint mondják, akkor már tele lennénk hullákkal e hazában. Messziről már közeledett az ár, amikor a nemzeti összetartozás napjának kinevezett trianoni emléknapon a haza hangulatjavító és nemzettudat-fejlesztő szakosztálya megajándékozta az alattvalókat a barackfanótával.

A gagy csasztuska szerint *Szemünkben a boldogság fénye ég*, miközben a barackfa alatt táncikálunk, amit nehéz elképzelni, mint erre sokan föl hívták a figyelmet, mert igen alacsonyan

vannak az ágai. A növénybiológiai ismeretek hiányához társul az emberi test és funkcióinak teljes nem ismerése: *talpaink egymásra lépnek*, a fél ország ezen röhögött, sokan próbálták szemléletesen ábrázolni az egymásra lépő talpakat. Én csak a gyerekkórust sajnáltam, ahogyan engedelmesen énekelte a fülbemászó, idétlen nótát. A gyermekvédelemnek a szellemi megrontásra is ki kellene terjeszkednie.

Az izlésromboló megrontás egyenesen központi utasításra megy. A barackfanótát, amelynek andalító hatásától egyesek sokat remélhettek, aznap délután hatkor minden iskolásnak az egész országban énekelnie kellett volna. Eleve gyanakodtam, hogy ez nem fog menni, hatkor az iskolák már üresek, csak nem fogják tanítás után visszarendelni a gyerekeket, hogy egy országos hoppmester láthatatlan intésére egyszerre dalra fakadjanak, mint az engedelmes kis úttörők? Valóban, nem is történt semmi. Egyetlen jelentést sem láttam az országot bezengő délutáni éneklésről.

Próbálok elképzelni, miféle emberek azok, akik az ilyen akciókat kitalálják. Akik pirulás nélkül nyilvánosságra hoznak egy ilyen, a kereskedelmi tévék legdebilebb műsoraiba illő dalos szerzeményt, és elképzelik, hogy ezt majd központilag elrendelt időpontban egy ország fogja boldogan együtt énekelni. Úgy látszik, néhány agitpropos felelős vidám ünneplésre akarja rávenni a meggyötört magyar népet. Pár nappal a barackfa-akció előtt állami párválasztó táncmulatságra hívó parádét rendeztek. Egy időben ezt úgy hívták, zakatol a vonat, ott is volt párválasztás, csak a komcsi proletárok durva módján direkte kimondva: én a legszebb lányok közül téged választalak.

Talán azt hiszik, olyan a magyar nép, hogy ezt csípi. Mert ez a nép „szereti a fényt, a szép ruhákat, a lovakat; rajong a szertartásokért, az ünnepélyekért”, legalábbis így látta az 1880-as években egy francia hölgyutazó, most olvasom a könyvét. Nagyon méltányolta a daliás magyar honfiakat, cigányzenét, csárdást; de a dualizmus idején mást jelentett magyarnak lenni, mint ma.

Nem tudom, ma mit jelent. Sőt azt sem tudom, fontos-e meghatározni. Talán inkább azon kellene gondolkodni, mit jelent európainak lenni. Európai magyarnak. Esetleg megkérdezhethetnénk az aktuális árvízi hajóst, milyen választ tud erre adni.

Tetszik

Egy embernek tetszik. Legyél Te az első ismerőseid közül!

Kapcsolódó írások:

1. **Lángh Júlia: Vigyázó szemetek?!** Amikor ezt írom, még csak néhány napja van új elnöke...
2. **Lángh Júlia: Rajtunk múlik** Hétköznapi, apró események, amelyeket nem lehet megszokni.
Hallottam Kéri László...
3. **Lángh Júlia: Cigány lakodalom** Hajni gyönyörű volt a talpig fehér csipkében, igaz, szép szokott...
4. **Lángh Júlia: Októberi napok** Szép ősz van, sétaidő, de még mindig fáj a lábam,...
5. **Lángh Júlia: Tyúklopás és világvége** A napsütéssel vége a téli depressziónak, a tavaszi kerti munkákkal...

Cimkék: **Lángh Júlia**